

Sanctiebeschikking

Kenmerk: 712584/716346

Betreft: Sanctiebeschikking AVROTROS in verband met het programma *Gorts Wijkwartier*.

Sanctiebeschikking van het Commissariaat voor de Media betreffende overtreding van artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008 door AVROTROS in het programma *Gorts Wijkwartier*.

A. Aanleiding

1. Op 31 mei 2018 heeft het Commissariaat voor de Media (hierna: het Commissariaat) de bijeenkomst '*Vermijdbare uitingen: waar ligt de grens?*' gehouden voor alle hoofden Juridische Zaken van de landelijke publieke media-instellingen. Aanleiding voor deze bijeenkomst was dat het Commissariaat in de periode voor de bijeenkomst heeft vastgesteld dat het verbod op vermijdbare uitingen door de publieke omroepen steeds vaker werd overtreden.
2. Tijdens de bijeenkomst heeft het Commissariaat zijn zorg geuit over de hoeveelheid overtredingen en is het betreffende onderdeel van de Mediawet 2008 uitgebreid besproken en (nogmaals) toegelicht. Ook is tijdens de bijeenkomst aangegeven dat het Commissariaat heeft besloten om in de periode ná de bijeenkomst van 31 mei 2018 bijzondere aandacht te besteden aan controle op de naleving van het verbod op vermijdbare uitingen en dat in het geval van een overtreding passende maatregelen zullen worden genomen. Dit is door het Commissariaat bevestigd bij brief van 31 mei 2018 die na de bijeenkomst aan alle publieke media-instellingen is verzonden.

B. Verloop van de procedure

3. Het Commissariaat heeft onderzoek verricht naar de uitzendingen van *Gorts Wijkwartier* van 9 juni 2018 en van 16 juni 2018 op mogelijke overtredingen van de Mediawet 2008 door AVROTROS. Dit heeft geresulteerd in twee onderzoeksrapporten van 18 oktober 2018. Deze rapporten zijn als **bijlage 2** aan deze sanctiebeschikking gehecht.
4. Bij brief van 1 november 2018 (kenmerk: 712584/713765) heeft het Commissariaat AVROTROS op de hoogte gesteld van het voornemen tot het opleggen van een bestuurlijke boete wegens overtreding van artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008 door AVROTROS in het programma *Gorts Wijkwartier*. Daarbij is AVROTROS uitgenodigd om schriftelijk of mondeling haar zienswijze naar voren te brengen.
5. Op 14 november 2018 heeft AVROTROS haar zienswijze mondeling naar voren gebracht. Het verslag daarvan is als **bijlage 3** aan deze sanctiebeschikking gehecht.
6. Bij brief van 27 november 2018 heeft Extra Light B.V. gereageerd op het voornemen tot het opleggen van een bestuurlijke boete aan AVROTROS. Enig aandeelhouder en

bestuurder van Extra Light B.V. is [xxx]. Extra Light B.V. heeft in haar brief verwezen naar een brief van diezelfde datum die zij heeft gezonden aan B.V. Skyhigh T.V. Uit die brief volgt dat Extra Light B.V. met B.V. Skyhigh T.V. een overeenkomst van opdracht is aangegaan ten aanzien van het creëren en produceren van 15 afleveringen van het televisieprogramma *Gorts Wijkwartier*. Het programma wordt volgens die brief door B.V. Skyhigh T.V. voor AVROTROS geproduceerd.

7. Op 29 november 2018 heeft het Commissariaat telefonisch contact opgenomen met AVROTROS en gevraagd of zij naar aanleiding van de brief van Extra Light B.V. opnieuw haar zienswijze zou willen geven. Het Commissariaat heeft AVROTROS daarbij meegedeeld dat zij de gelegenheid krijgt om, indien zij dit wenst, schriftelijk of mondeling op het stuk te reageren. AVROTROS gaf aan dat zij later zou laten weten aan het Commissariaat of zij daarop in wilde gaan.
8. Op 3 december 2018 heeft het Commissariaat AVROTROS een e-mail gestuurd en opnieuw gevraagd of zij behoefte zou hebben aan het geven van een zienswijze. Op 4 december 2018 heeft AVROTROS telefonisch aangegeven dat zij geen behoefte heeft aan het geven van een nadere zienswijze, omdat het schrijven van Extra Light B.V. dezelfde argumentatie bevat als die welke namens AVROTROS naar voren is gebracht op 14 november 2018.

C. Feiten

Omschrijving van het programma Gorts Wijkwartier

9. Op de website van de Stichting Nederlandse Publieke Omroep (hierna: de NPO), NPO Start, wordt het programma *Gorts Wijkwartier* als volgt omschreven: "Wijnboer [xxx] geeft antwoord op prangende vragen van kijkers over alles wat met wijn te maken heeft. 'Is een kurk beter dan een schroefdrop? Is wijn vegetarisch?' [xxx] vertelt over dat wat je moet weten over wijn en waar je op moet letten als je wijn bestelt in een restaurant of voor het schap staat in de supermarkt."
10. De NPO heeft het programma geclassificeerd binnen de zogenoemde crossmediale contentclassificatie als 152 'Service'. De omschrijving hierbij luidt: "Media-aanbod dat de kijker informeert over producten of diensten en media-aanbod waarin tips en voorlichting worden gegeven."

Omschrijving van de uitzendingen van Gorts Wijkwartier van 9 en 16 juni 2018

11. In de uitzendingen van *Gorts Wijkwartier* van 9 en 16 juni 2018 draagt presentator [xxx] een T-shirt met de opdruk 'Grape Angel'. Dit T-shirt is te koop in de webshop van [xxx] (www.gortshop.nl). Een uitgebreide beschrijving en de duur van de uitingen in de uitzendingen van 9 en 16 juni 2018 zijn opgenomen in de rapporten van 18 oktober 2018.

D. Wettelijk kader

12. Het wettelijk kader is als **bijlage 1** aan deze sanctiebeschikking gehecht.

E. Zienswijze AVROTROS

13. AVROTROS heeft haar zienswijze op het voornemen mondeling naar voren gebracht. Zij heeft, samengevat weergegeven, het volgende aangevoerd.
14. AVROTROS heeft aangevoerd dat het verwarrend is dat het Commissariaat in het voornemen geen voorgenomen boetehoogte heeft genoemd. Dit belemmert haar in het geven van een goede zienswijze. Verder betoogt AVROTROS dat zij niet heeft kunnen weten dat het tonen van het T-shirt dat [xxx] in de uitzendingen van 9 en 16 juni 2018 droeg een niet toegestane vermijdbare uiting zou zijn. Het is gewoon een T-shirt met opdruk. De (merk)naam 'La Tulipe' heeft AVROTROS juist bewust van het T-shirt verwijderd. Daarnaast heeft AVROTROS benadrukt dat de uitzendingen van 9 en 16 juni 2018 herhalingen betreffen. De verkoop van de T-shirts vond plaats na de opnames en na de eerste reeks uitzendingen, aldus AVROTROS. Ten tijde van het maken van het programma en ten tijde van de eerste uitzendingen had AVROTROS geen idee dat het T-shirt mogelijk een overtreding zou opleveren. Er is toen gecontroleerd of de uitzendingen niet toegestane vermijdbare uitingen bevatten. In dat kader is bijvoorbeeld ook de naam 'La Tulipe' van het T-shirt verwijderd. AVROTROS heeft aangevoerd dat toen zij er tijdens herhalingen van de eerdere uitzendingen achter kwam dat het T-shirt van [xxx] te koop werd aangeboden in zijn webwinkel, zij direct heeft verzocht het aanbod te verwijderen. Verder heeft AVROTROS benadrukt dat het ging om een oplage van slechts 15 T-shirts.

F. Overwegingen Commissariaat

15. Uit artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008 volgt dat het niet is toegestaan dat het media-aanbod van de publieke mediadiensten vermijdbare uitingen bevat die onmiskenbaar tot gevolg hebben dat de afname van producten of diensten wordt bevorderd. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald in welke gevallen vermijdbare uitingen zijn toegestaan en wanneer uitingen onvermijdbaar zijn. Dit is gebeurd in het Mediabesluit 2008.
16. De NPO heeft *Gorts Wijkkwartier* aangemerkt als informatief programma. Ook het Commissariaat is van oordeel dat de uitzendingen van *Gorts wijkkwartier* van 9 en 16 juni 2018 informatief media-aanbod zijn. Op media-aanbod van informatieve aard zijn de artikelen 9, eerste lid, en 10, eerste lid, van het Mediabesluit 2008 van toepassing. Op basis van die bepalingen zijn bepaalde vermijdbare uitingen toegestaan als is voldaan aan de vereisten die zijn opgenomen in het eerste lid van artikel 9. De vertoning of vermelding moet passen binnen de context van het media-aanbod en mag geen afbreuk doen aan de formule of de integriteit van het media-aanbod. Daarnaast mag de vertoning of vermelding niet op een overdreven of overdadige wijze plaatsvinden en mag er geen sprake zijn van specifieke aanprijzingen van de producten of diensten.

Uitzending van Gorts Wijkkwartier van 9 juni 2018

17. Zoals blijkt uit het onderzoeksrapport over de uitzending van 9 juni 2018, heeft presentator [xxx] tijdens deze uitzending een T-shirt met de opdruk 'Grape Angel' aan. In haar zienswijze heeft AVROTROS gemotiveerd betoogd dat dit T-shirt op dat moment, en daarvoor, niet te koop was in de webshop van [xxx]. De door Extra Light B.V. overgelegde brief van 27 november 2018 bevestigt dit standpunt van AVROTROS.
18. Het Commissariaat is niet gebleken dat AVROTROS ten tijde van de uitzending van 9 juni 2018 wist of had kunnen weten dat het T-shirt dat [xxx] in die uitzending droeg te koop zou komen. Daarnaast zijn er in de uitzending van 9 juni 2018 buiten het T-shirt verder geen uitingen vastgelegd die verwijzen naar - producten uit - de webshop van [xxx]. Gelet hierop bestaat er geen grond voor de conclusie dat AVROTROS ten tijde van de uitzending van 9 juni 2018 in het kader van het verbod op vermijdbare uitingen maatregelen had moeten treffen om te voorkomen dat het T-shirt zou worden getoond. Het Commissariaat volgt AVROTROS dan ook in haar stelling dat het tonen van het T-shirt in de uitzending van 9 juni 2018 niet vermijdbaar was zoals bedoeld in artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008.
19. Gelet op het voorgaande ziet het Commissariaat af van haar voornemen tot het opleggen van een boete voor een overtreding in de uitzending van 9 juni 2018.

Uitzending van Gorts Wijkkwartier van 16 juni 2018

20. Zoals blijkt uit het onderzoeksrapport over de uitzending van 16 juni 2018, heeft presentator [xxx] ook tijdens deze uitzending een T-shirt met de opdruk 'Grape Angel' aan. Ten tijde van die uitzending waren deze T-shirts te koop in de webshop van [xxx]. Dit is niet bestreden door AVROTROS en wordt bevestigd in de door Extra Light B.V. overgelegde brief van 27 november 2018.
21. Het T-shirt van [xxx] is gedurende de uitzending van 16 juni 2018 duidelijk zichtbaar in beeld gebracht. Daarbij is ook de op het T-shirt vermelde tekst, 'Grape Angel', duidelijk zichtbaar getoond. Het T-shirt is door die kenmerkende opdruk, de tekst 'Grape Angel', identificeerbaar als het T-shirt zoals dat te koop is in de webshop van [xxx]. Doordat het T-shirt meerdere keren langdurig in beeld is gebracht, vindt de vertoning naar het oordeel van het Commissariaat op overdadige wijze plaats zoals bedoeld in artikel 9, eerste lid, aanhef en onder c, van het Mediabesluit 2008.
22. Gelet op het voorgaande is naar het oordeel van het Commissariaat bij het tonen van het T-shirt in de uitzending van *Gorts Wijkkwartier* van 16 juni 2018 niet voldaan aan de vereisten uit het eerste lid van artikel 9 van het Mediabesluit 2008. Dit is daardoor een niet toegestane vermijdbare uiting. AVROTROS heeft hiermee gehandeld in strijd met artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008.
23. Het betoog van AVROTROS dat de uitzending van 16 juni 2018 een herhaling is van een eerder uitgezonden aflevering en dat de T-shirts op dat moment nog niet te koop waren, leidt het Commissariaat niet tot een ander oordeel. Ook voor een aflevering die wordt herhaald, geldt dat deze op het moment dat zij wordt uitgezonden moet voldoen aan artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008. Door de kenmerkende opdruk met de tekst 'Grape Angel' volgt het Commissariaat AVROTROS ook niet in haar betoog dat het een gewoon T-shirt met opdruk is. De kenmerkende

opdruk maakt dat het T-shirt duidelijk te identificeren is. Verder neemt de omstandigheid dat, zoals AVROTROS heeft gesteld, het zou gaan om een beperkte oplage T-shirts, de mogelijkheid tot de bevordering van afname daarvan niet weg. Dit doet dan ook niet af aan de geconstateerde overtreding.

24. In reactie op het betoog van AVROTROS over het feit dat in het voornemen geen voorgenomen boetehoogte is opgenomen, merkt het Commissariaat op dat hiervoor is gekozen zodat de hoogte van de op te leggen boete kan worden vastgesteld met inachtneming van in de zienswijze gegeven verklaringen. Die zienswijze kan het standpunt van het Commissariaat over bijvoorbeeld de ernst van de overtreding en de aanwezigheid van boeteverhogende of boeteverlagende omstandigheden, en daarmee over de boetehoogte, beïnvloeden.

G. Bestuurlijke boete

25. Op grond van artikel 7.12, eerste lid, van de Mediawet 2008 kan het Commissariaat een bestuurlijke boete van maximaal € 225.000,00 opleggen in geval van overtreding van het bepaalde bij of krachtens artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008.
26. Voor de vaststelling van de hoogte van een op te leggen bestuurlijke boete hanteert het Commissariaat beleid dat is neergelegd in de Beleidslijn Sanctiemaatregelen 2011.
27. Het Commissariaat merkt de overtreding van artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008 door AVROTROS in de uitzending van *Gorts Wijkkwartier* van 16 juni 2018 aan als een lichte overtreding. In dit kader is, mede gezien § 2.9 van de Beleidslijn Sanctiemaatregelen 2011, in aanmerking genomen dat de hiervoor, in paragraaf F, beschreven niet toegestane vermijdbare uiting met geringe nadruk in de uitzending voorkomt.
28. Overtreding van artikel 2.89 van de Mediawet 2008 valt volgens § 2.4 van de Beleidslijn Sanctiemaatregelen 2011 in boetecategorie A. Bij een lichte overtreding van die bepaling door een landelijke publieke media-instelling zoals AVROTROS hanteert het Commissariaat een boetehoogte van maximaal € 35.000,00.
29. Bij de vaststelling van de hoogte van de boete wordt vervolgens in beginsel uitgegaan van het midden van die bandbreedte. Dit komt neer op een bedrag van € 17.500,00. De aanwezigheid van boeteverhogende of boeteverlagende omstandigheden kan leiden tot verhoging of verlaging van dit bedrag.
30. AVROTROS heeft gemotiveerd betoogd dat zij zich heeft ingespannen om te voorkomen dat in de op 16 juni 2018 uitgezonden aflevering niet toegestane vermijdbare uitingen voorkwamen. Als voorbeeld gaf AVROTROS dat op het T-shirt van [xxx] de naam 'La Tulipe' voorkwam, maar dat die naam onzichtbaar is gemaakt. Dit om te voorkomen dat de aflevering door het tonen van het T-shirt een niet toegestane vermijdbare uiting zou bevatten. Het Commissariaat leidt hieruit af dat AVROTROS voorzorgsmaatregelen heeft getroffen om overtreding van het verbod op vermijdbare uitingen te voorkomen en ziet aanleiding om dit als boeteverlagende omstandigheid in aanmerking te nemen.

31. AVROTROS heeft verder aangevoerd dat, zoals ook blijkt uit het onderzoeksrapport, de uitzending van *Gorts Wijk* van 16 juni 2018 een herhaling betreft. Volgens het onderzoeksrapport betreft het een herhaling van een op 25 mei 2018 uitgezonden aflevering. AVROTROS leefde in de veronderstelling dat de aflevering voldoende was gecontroleerd op de aanwezigheid van mogelijke niet toegestane vermijdbare uitingen. Dat dit ten tijde van de herhaling op 16 juni 2018 niet het geval was, door de gestarte verkoop van de T-shirts in de webshop van [xxx], komt voor risico van AVROTROS. Zij is als publieke media-instelling immers verantwoordelijk voor de inhoud van het door haar verzorgde media-aanbod (artikel 2.88, eerste lid, van de Mediawet 2008). Het Commissariaat ziet echter wel aanleiding om deze bijzondere omstandigheden als boeteverlagend in aanmerking te nemen.
32. Verder heeft AVROTROS gemotiveerd betoogd dat op het moment dat zij erachter kwam dat het T-shirt dat [xxx] in de uitzending droeg te koop was gekomen in zijn webshop, zij daartegen onmiddellijk maatregelen heeft getroffen en nog diezelfde dag heeft verzocht de T-shirts uit de verkoop te halen. Het Commissariaat betreft dat ook ten gunste van AVROTROS in zijn oordeelsvorming.
33. Voormelde omstandigheden in aanmerking genomen, verlaagt het Commissariaat het als uitgangspunt gehanteerde boetebedrag van € 17.500,00 tot een bedrag van € 10.000,00. Het Commissariaat acht de hoogte van deze boete evenredig aan de ernst van de overtreding door AVROTROS.

H. Conclusie

34. Gelet op het voorgaande legt het Commissariaat AVROTROS wegens overtreding van artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008 een boete op van € 10.000,00.

I. Publicatie

35. Het Commissariaat zal de volledige tekst van dit besluit, met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens en vertrouwelijke bedrijfsgegevens, openbaar maken door publicatie op zijn website. De publicatie vindt plaats veertien dagen nadat het besluit op de in artikel 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht voorgeschreven wijze is bekendgemaakt. Het Commissariaat ziet daartoe geen belemmering op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.

J. Besluit

36. Op grond van het voorgaande besluit het Commissariaat als volgt:

- I. Het Commissariaat legt aan AVROTROS een boete op van € 10.000,00 wegens overtreding van artikel 2.89, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mediawet 2008.
- II. Het Commissariaat maakt de volledige tekst van dit besluit, veertien dagen na de voorgeschreven bekendmaking daarvan, met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens en vertrouwelijke bedrijfsgegevens, openbaar door publicatie op zijn website.

Hilversum, 26 februari 2019

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

prof. mr. dr. Madeleine de Cock Buning
voorzitter

drs. Eric Eljon
commissaris

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan de natuurlijke persoon of rechtspersoon wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, daartegen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt, een bezwaarschrift indienen bij het Commissariaat voor de Media.

Bijlage 1 – Wettelijk kader

Artikel 2.89 van de Mediawet 2008

“1. Tenzij dit bij of krachtens deze wet is toegestaan, bevat het media-aanbod van de publieke mediadiensten geen:

- reclame- of telewinkelboodschappen; en
- vermijdbare andere uitingen die onmiskenbaar tot gevolg hebben dat de afname van producten of diensten wordt bevorderd.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald in welke gevallen vermijdbare uitingen zijn toegestaan en wanneer uitingen onvermijdbaar zijn.”

Artikel 7.11 van de Mediawet 2008

“1. Het Commissariaat is belast met de bestuursrechtelijke handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, met uitzondering van:

- de artikelen 2.2, eerste lid en tweede lid, onderdelen a tot en met h, j tot en met l, 2.3 tot en met 2.27, 2.29 tot en met 2.33, 2.34a tot en met 2.34j, 2.36 tot en met 2.41, 2.53 tot en met 2.57, 2.59, 2.60, 2.60a tot en met 2.60o, 2.125 tot en met 2.131, 2.143 tot en met 2.145, 2.148a, 2.149, 2.150, eerste lid, 2.151, eerste lid, 2.166 tot en met 2.168, 2.180 tot en met 2.187, 4.2 tot en met 4.5 en 6.26; en
- hoofdstuk 8.

(...)”

Artikel 7.12 van de Mediawet 2008

“1. Bij overtreding van het bepaalde bij of krachtens deze wet, met uitzondering van de artikelen 2.34, eerste lid, 2.58, onderdelen a tot en met c, en e, 2.170 en 2.170b of artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht kan het Commissariaat aan de overtreder een bestuurlijke boete opleggen van ten hoogste € 225 000 per overtreding.

(...)”

Artikel 7 van het Mediabesluit 2008

“In [paragraaf 2 van het Mediabesluit 2008] wordt onder «vermijdbare uitingen» verstaan vermijdbare uitingen anders dan reclame- of telewinkelboodschappen die onmiskenbaar tot gevolg hebben dat de afname van producten of diensten wordt bevorderd.”

Artikel 8 van het Mediabesluit 2008

“Uitingen anders dan reclame- of telewinkelboodschappen zijn onvermijdbaar, als het uitingen betreft die behoren tot het normale straatbeeld en die zonder opzet en zonder nadruk gedurende enkele seconden in het media-aanbod voorkomen.”

Artikel 9 van het Mediabesluit 2008

“1. In media-aanbod van informatieve of educatieve aard zijn vermijdbare uitingen in de vorm van het tonen of vermelden van een product of dienst toegestaan, mits:

- de vertoning of vermelding past binnen de context van het media-aanbod;
- de vertoning of vermelding geen afbreuk doet aan de formule of de integriteit van het media-aanbod;
- de vertoning of vermelding niet op een overdreven of overdadige wijze plaatsvindt; en
- er geen sprake is van specifieke aanprijzingen van deze producten of diensten.

(...)”

Artikel 10 van het Mediabesluit 2008

“1. Onverminderd artikel 9 mag media-aanbod van informatieve of educatieve aard vermijdbare uitingen in de vorm van het tonen of vermelden van namen of (beeld)merken

van bepaalde producten of diensten of van namen van bedrijven of instellingen bevatten. Op deze uitingen is artikel 9, eerste lid, van overeenkomstige toepassing. (...)"

Artikel 5:53 van de Algemene wet bestuursrecht

"1. Dit artikel is van toepassing indien voor de overtreding een bestuurlijke boete van meer dan € 340 kan worden opgelegd, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

2. In afwijking van artikel 5:48 wordt van de overtreding steeds een rapport of proces-verbaal opgemaakt.

3. In afwijking van afdeling 4.1.2 wordt de overtreder steeds in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen."